

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
posudek oponenta

Práci předložil: Robin Panhans

Název práce: Přechylování příjmení v současné češtině a jeho recepce ve společnosti

Hodnotitel: PhDr. Martin Prošek, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Cílem práce je prozkoumat problematiku přechylování ženských příjmení v současné češtině z hlediska konkurence přechýlených a nepřechýlených příjmení domácích i zahraničních, dále recepci těch podob příjmení, které se v dané konkurenční dvojici jeví jako (ne)príznakové a hodnotové postoje uživatelů jazyka k přechylování jako jazykovému jevu. Cíl práce byl zcela uspokojivě naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Obsahové a metodologické zpracování je badatelsky neobyčejně vyzrálé, svědčí o promyšleném a zasvěceném přístupu k formulaci hypotéz, metodologii jejich ověřování i k vyvozování závěrů. Poněkud rušivým dojmem působí pouze zařazení výkladů o formách přechylování a o přechylování apelativ, které jsou vzhledem k zaměření práce irelevantní, zvláště když bakalant v práci slovtvorné utvářenosti sledovaných příjmení nevěnuje pozornost. Bylo by záslušnější místo pasáží o tvoření přechýlených podob příjmení podrobit detailnějšímu kritickému rozboru články o přechylování v médiích, které nejlépe odrážejí změnu postojů k přechylování v současné společnosti, a odborné práce o přechylování (ať už pojímané z hlediska tradiční, či feministické lingvistiky). Polemizovat by bylo možno též s výběrem některých sledovaných tiskovin („vybral jsem ty a ty tiskoviny proto, že z dané oblasti pocházím“ není relevantní výzkumný argument) či s výběrem příjmení, která autor hledal v ČNK, ale bylo by to myslím malicherné; uvádím to jen jako námět k zamyšlení.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Práce je po formální stránce pečlivě zpracována a plně odpovídá požadavkům kladeným na tento druh práce. Zcela ojediněle nacházím drobné grafické nedostatky typu chybějící interpunkční čárky, přebytečné či chybějící mezery, zdvojené předložky apod. Vyznačuji je ve výtisku práce, jež jsem obdržel k posouzení.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Práce celkově prozrazuje zaujetí pro věc, pečlivé a zasvěcené zpracování. Nepodařilo se sice zcela vyhnout některým nedostatkům, ale tyto nedostatky jsou u prvotního badatelského výkonu vzhledem k celkovým kvalitám díla zcela zanedbatelné a nijak neznevažují navrhované hodnocení. Konkrétní připomínky viz bod 5.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Nelze si nevšimnout, že problematice přechylování, zejména postojů k němu, se v okruhu odborné literatury věnuje převážně feministická lingvistika. Má kolega Panhans zformovaný názor, proč tomu tak je?

Na str. 8 v odd. 1.1 je implicitně uvedeno do vztahu užívání přechýlených příjmení a prestiž média, a to tak, že médium, které užívá přechýlené podoby příjmení, hodnotí autor jako prestižní. Otázal bych se tedy, jestli je autor vzhledem ke zjištěním, jež v práci učinil, přesvědčen o tom, že by kategorizaci „prestižní médium přechyluje, neprestižní nikoli“ sdíleli též čtenáři či diváci daných médií.

Na str. 42 v posledním odstavci před odd. 5.3 se zmiňuje rozpor mezi tendencí přechylovat apelativa a nepřechylovat ženská příjmení. Citát, který má tento rozpor ilustrovat, se tohoto rozporu podle mého názoru vůbec netýká.

Proč autor v analýze (od kap. 6) v tabulkách neuvádí počty **přechýlených příjmení Češek**? Jaký přínos by uvádění tohoto údaje mělo?

Čtenářsky přívětivé by tamtéž bylo uvádění sledovaných příjmení v základním tvaru a ve tvaru, v němž bylo použito v daném médiu. Zajímalo by mě například, jak vypadal nepřechýlený tvar příjmení *Šarapovová*.

Analýzy se týká i připomínka k užívání podst. jm. *jev*. Domnívám se, že autor nesledoval *jevy*, nýbrž konkrétní jazykové prostředky. V celé práci se věnuje jevu přechylování, ale v tabulkách v analýze uvádí myslím jednotlivé **jazykové prostředky** sledované v rámci tohoto jevu.

Na závěr je třeba upozornit, a to důrazně, že *-ová* není přípona, nýbrž spojení přípony a koncovky. V práci je tento řetězec mylně označen jako přípona několikrát.

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:

Navrhuji hodnocení **výborně**.

Datum: 7. 8. 2016

Podpis:

